47432/P

E
XV
e/18

E xv e
18

5046

RARI CASUS

EXPLICATIO

ANATOMICO MEDICA;

PER

THOMAM SCHWENCKE,

Med. Doct. Anat. & Chir. Prof.

HAGÆ-COMITUM,

ud PETRUM DE HONDT,

M. DCC. XXXIII.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30358085

CELEBERRIMO

PRÆSTANTISSIMO

HERM. BOERHAEVE,

A. L. M. M. D.

MEDICINÆ ET PRAXEOS PROFESSORI CLARISSIMO, REG. SOCIET. IN GALLIIS MEMBRO, &c. &c.

ANNI jam ſunt octodecim elapſi, ex quibus ab inſtitutis tuis redux praxin exercere incepi, te diſputantem

audiveram jam cum adhucdum Lugduni degerem, de morborum ſede ac cauſa difficulter dignoſcenda, ſæpius adhuc poſtea de morbis reſpondentem vidi, quam difficile de iis certi quidquam ſtatuere.

Effecit id, ut frequenter pedibus iverim in ſententiam medicorum in praxi conſummatorum, dolui ſero nimis, cum aliquando eventum viderim triſtem me id feciſſe, atque ſic decantatæ experientiæ fidem habuiſſe, ſed & aliquando etiam Poſt ſanatum ægrum obſtupui.

un

Unum ut effectum verum probemus â cauſa productum, quæ non cautelæ quæ non deſiderantur! ſæpe medicamini tribuitur quod neutiquam id efficere potuit, hinc multoties videbam caſu quidquam factum eſſe, quod omnes in ſe numeros veritatis habebat.

Ut hæc evitarem, has mihi præſcripſi leges, neceſſum eſſe ſcire non modo quid corpus ejuſque actiones, quæ læſæ eſſent, qui noſcantur, quænam ægri conſuetudo, deinde quid ſola fidelis Symptomatum enumeratio, com-

 para-

paratio cum ſano ſtatu & cum iiſdem & ſimilibus a practicis obſervatis morbis, doceat, ſed ante omnia neceſſariam eſſe inſpectionem cadaverum ex morbo defunctorum, ſic a poſteriori & per experimenta inſtructi rationem facile reddemus in poſterum: hanc normam ſecutus demortuorum ex morbo corpora conatus fui aperire, quoties potui, conceſſos ab amicis multos inſpexi, plures tamen voluiſſem, ſi enim de his ſermo fiat, ſcis præſtantiſſime vir quam in diverſa eant homines, utinam

ſcru-

ſcrupulum illum animis excutere poſſemus, nam ratio ſuadet, & experimentum eſt utile.

Prænobilis hujus viri morbus, quem ipſe coram examinaſti & vidiſti, cujuſ curam una habuimus communem, quem ſæpe ante hæc noviſti, lethalis fuit.

Corpus poſt mortem examini relictum & conceſſum judicavi operæ pretium ut deſcriberem, non ut novum quid tibi offerrem, nec ut jam primo me tibi multa debere faterer, faſſus hæc ante, ſed ut publice teſtarer, quanti te æſtimem &

colam,

colam, quanta tua ad prodigium uſque ſcientia in medicis mihi cordi ſit, ſi quidquam boni contineat, gaudebo, ſi incultum nimis opuſculum ingenium tuum perſpicax non ſatiet, fave, & Vale diu artis decus atque ornamentum.

Quod vovet,

THOMAS SCHWENCKE.

Dabam Hagæ Com. VIII. Aug.
M. DCC. XXXIII.

R A-

RARI CASUS

EXPLICATIO

ANATOMICO MEDICA.

ILluſtriſſimus Militum Dux de Keppel, annor: 61. vir fortis animo & corpore, cui eximia ſanitatis dona dedit ſupremus conditor, namque illi corpus firmum, mediocris longitudinis & ſtaturae, valens, membra athletice muſculoſa, neutiquam gracilia, nec tamen pondere moleſta, a juventute in bello exercitata, venaticis exercitiis firmata, denique perfecta (ſi ullibi inveniatur) valetudine fruebatur Heros.

Animo tranquillus, hilaris, ſumme in omnes officioſus, nec ulli nobilitate, aut generis ſplendore, aut honorum (quibus fungebatur)

 mul-

multitudine moleſtus, aut imperans, non minus tamen gravis, in aetate virili maſcule ſe geſſit, vixit, & viri fortis partes explevit omnes, neque ullis morbis (exceptis in bello vulneribus) quod ſciam correptus, uſque ad annum 1725., incidit tum in peripneumoniam ſatis fortem, per plures dies acriter decurrentem, & corpus divexantem.

Anno 1726., prope Mechliniam in venatu, diſtantia a Trajecto ad moſam duorum milliarium, occiput repercuſſione equi alliſit arbori tam fortiter, ut humi projectum per horam fere expiraturum eum crederent amici atque adſtantes, refocillatus ſatis bene ſe habuit; poſt aliquod tempus ſaepius humi proſternatus, a leviſſima cauſa externa ut credebant amici familiares, ſed fortaſſe ex vertigine, ſubinde enim & ſpaſmo aut cujuſdam membri convulſione vexatus, contrario motu & contorſione malum id profligare & vincere conabatur, ſed ne quidem id multum curavit.

Interim vitae ſedentariae ſeſe totum dederat, nam aut librorum lectione con-

continuata, aut alio animi exercitio cum familiaribus fallebat ſuaviter tempus amicis, hinc factum, ut fere nullis corporis exercitiis refectus vitam ageret corporis conſtructioni plane adverſam, eamque debilitantem.

His ſi addas, quod laute comederet, & alimenta ſucci-plena ingereret, coenamque in ſeram noctem (ut apud Magnates obtinet) protraheret, poſtea noctem degens placidam in longam diem protrahens ſomnum, anno 1728. graviſſimo morbo praeſertim cerebrum affligente correptus, ubi unum latus ſemi paralyticum ſcilicet dextrum, febris acuta continua, & alia ſymptomata, &c. a quibus morbis Doctiſſimi De By ope, qui curam illuſtriſſimi viri habuit, reſtitutus per V. S. evacuationes, & ut morbi genius ferebat medicamina, ſolita valetudine frui videbatur.

Aliquamdiu poſt, lenis vertigo ſubinde aut gravitas cerebrum occupavit, jam membri alicujus, ut brachii, manus, aut pedis torpor, quem frictione profligabat, jam viſus imbecilitas, aut linguæ inpedita Volubilitas,

accidit quoque, quod pronus in faciem deciderit, (credebant familiares nimia animi intenſione occupatum de ſubito ſpirituum influxu debito deſtitutum ſic procidiſſe) atqui cum de eo facto ne quidem medicum conſuluerit, anno 1732. paulatim Corporis vigorem receſſiſſe credebat Chariſſima & Nobiliſſima uxor, nocteſque ſaepe inquietos degiſſe maritum.

In caſtro menſe octobri ejuſdem anni quod reſpublica prope Bredam juſſerat haberi, animo commotus atque incitatus in paralyſin linguae ſpuriam incidit, V. Sectione quidem liberatus, graviorem tamen linguam loquela difficilis denotabat, oris aut faciei Spaſmodicus motus ſaepe vexabat.

Redux Hagam comitis in peripneumoniam illam notham epidemicam (qua tertia hominum pars Conflictata fuit) circa finem Decembris incidebat, acute laborabat, tuſſis, dolor pectoris & capitis, febris, caeteraque Symptomata vehementer commovebant corpus, venæ ſectionibus, pectoralibus, antiphlogiſticis, emollientibus, alvum laxantibus in inte-

integrum reſtituitur; ex venae ſectione in pede facta, cum calceamentum vulnuſculum conſtringeret fortius, abſceſſus ortus, qui ſatis diu illuſtriſſimum virum ab omni corporis exercitio lecto affixum detinuit, liberatus, & ſanus videbatur, ſed brevi alia rerum viciſſitudo.

Menſe Aprili 1733. conquerebatur de vertigine & capitis gravitate, ilico metuebam vel hemiplegiam, vel apoplexiam, vel partis cujusdam paralyſin, a collectione ſeroſa, timorem incutiebant praecedentia, igitur ut a cerebro ſerum averterem, purgans ſequens praeſcriptum fuit decimo quinto die Aprilis.

℞ Fol: Senn: Mundat:
rhei Elect: ãã ʒij
tamarindor: ʒvj
digerantur, dein
Ebulliant in aq: ſ: q:
in colat: ℥iij diſolve
mann: calabr: ʒiv

Purgatus largiter, deſiit vertigo & gravitas uſque ad 27. Aprilis diem,

 tum

tum denuo de Capitis Gravitate & ſtomachi inflatione conqueſto neuroticum & flatus diſcutiens medicamentum profore credidi.

℞ Spir: matric; ℥ß
Tinct: ſuccin: ʒij
Aq: Salviæ
— Cort: Citrei:
— Roriſmar:
— Majoran: āā ℥ij ß
Syr: Stæchados ʒvj
m

Omni quadrihorio ſumeret unciam juſſi, ſed neque id ſumpſit accurate juſto tempore, neque idcirco etiam præſtitit quod debebat, interim appetitus proſtratus, circa veſperam levis febricula, ſubinde corporis torpor & gravitas, ad motum difficilis, oculorum languor, vires proſtratæ, in ſomnum proclivis, cum tamen totam noctem degiſſet placidam vix de lectulo in die continere ſe potuit, urina pauca, rubra, febrilis, vel turbida cum ſedimento lateritio, alvi dejectio naturalis, pulſus debilis, æqualis tamen.

Præ-

Præſcripſi medicamentum malo conveniens, ſed cum id non aſſumpſerit, non opus ut hic inſeratur, nam altero inſequenti die Celeberrimum noſtrum Boerhaevium adiit, Conſilium ejus experturus, redux uſus eſt vino medicato martiali cum pilulis balſamicis per aliquot dies, ſed ob increſcentem febrem & alia ſymptomata graviora deſiſtere coactus, ut v: gr: Sitim, dolores præſertim tibiarum pedumque inquietantes noctu, maculas rubras dolore digitos hinc & inde afficientes, a ſero ſanguinis acriori membranas vellicante, ut credidi.

Talia attento quantum potui animo penſitans præſcripſi mixturam antifebrilem cum ſpir: ſulphuris & ſyrupo violarum, non appetenti ventriculo applicatum emplaſtrum ſtomachicum Galeni, &c.

His uſum uſque ad 12. Maji febricula fere reliquit, & plurima ſymptomata mitiora, fed dolor formicatioque pedum ſumme moleſta, cum maxima tamen in ſomnum propenſione, horis matutinis in lenem incepit vergere ſudorem, inde æger ſola-

ſolamen ſibi promiſit, non ſine vana ſpe, nam & ego credidi ſic poſſe expelli materiem vellicantem & febriculam hucuſque excitantem, præſertim ſi ſimul curetur, ne internæ in putredinem vergant partes, quod conſilium & annuente celeberrimo Boerhavio conducere exiſtimavi, itaque tempore matutino juſſi in lecto calidam aſſumere, ut & juſcula tenuia cum ſucco aurantiorum aut Citri fervida fere, hinc promotus ſudor per totum corpus ægrum levavit, ut vero & interni humores magis præpararentur, & ad peripheriam expellerentur, hoc medicamen partitis vicibus aſſumpſi 48. horarum ſpatio.

℞ Rad: Contraj: ʒiij.
Infund: in
Aq: ſamb: ℔j phiala
Alta per aliquot horas
Calidiſſime, Colatur: adde
Rob: ſambuc: ℥ij.
Succi citri rec: ℥ß
Tart: vitr: gr. xx.
Sal: polychr: ℈ij.
m

In

In uſu hujus, adjecto pulvere zedoariæ radicis ad grana pauca continuavit uſque ad 24. iſtius menſis cum euphoria.

Sed querelæ de formicatione & tibiarum dolore eædem redibant, cum tamen reliqua omnia ſymptomata mitiora.

Ut corpus irrorarem, materiem acrem fluxilem redderem, & aut per renes aut ſudores expellerem, emollienti antiphlogiſtico & antiſeptico decocto ex radicibus graminis tarrax: bardanæ recentis cum Ω ſulphuris ſyr: violar: aqua cinamomi opus aggreſſus ſum, ex hoc decocto dedie bibebat largiter, & hinc æger reficiebatur, quippe febricula tota deſiit, vires meliores, color bonus, pulſus fortior, lingua naturalis, urinæ copia major & ſanorum ſimilis, appetitus utcunque melior, in Corporis motu magis ſufficiebat, nam & equitatio & deambulatio continuo commendata fuere.

Sed 27. urina turbida, fuſca fuit, ſine ſenſibili lumborum dolore, ſanguinis quidquam adeſſe conjiciebam, quem ſan-

ſanguinem in urina recenter excreta clare videbam, erat enim tum ſubrubri coloris, poſtea magis turbida & fuſca, ut ſolet fieri a ſanguine cum urina mixto, & poſt aliquot horas ſubſidente; color vero & odor recentis urinæ ſeroſus nullo modo fœtens probabant & confirmabant id, atque id per diapedeſin in renibus fieri prædixi conſanguineis, forte ex nimia concuſſione Rhedæ, vel equi, huc uſque enim exercitiis continuatis his utebatur, nec aderat renum, aut ullius partis internæ dolor ſenſibilis, inflatio, aut tenſio.

Ideoque id facile ceſſaturum me credere ſi decoctum ſuum ingurgitaret largiter, hucuſque initium morbi a cerebro preſſo ortum judicavi, & nihil vitii notabilis in abdominis viſceribus latere profeſſus ſum lethale, Hypochondria enim non tenſa, neque elevata, abdomen tactu molle, nec tumens aut dolens, reſpiratio bona ſed tarda, utroque in latere decubitus eodem modo facilis, nec ullo pondere premens, uti ſtrictum earum partium examen docuit.

Con-

Adfuit hoc tempore ampliſſimus Conſul de By medicus in praxi feliciſſimus, qui mecum communem Ægri curam ſuſcepit poſtea, ſic erat Ægri ſtatus ut dixi præcedenti pagina uſque ad primum junii diem, cum denuo Boerhaevium adiret Noſtrum Medicinæ parentem, qui ut vires reſtaurarentur, appetitus redderetur, & Simul putredini reſiſteretur, propoſuit per litteras, ut pilulas ex bulb: ari, gumm: opopan: Maſtiche bals: peruv: devoraret aliquot cum Vehiculo aromatico confortante, adjecto Sulphuris Spiritu.

Dein ceratum Galeni cum Maſtiche &c. Stomacho applicandum cenſuit, quod & ante menſem, ut notavi, jam factum erat, vinum Rhenanum vetus cum pane toſto ſæpius de die aſſumendum & forma conditi Stomacho fovendum eſſe: ſed primo adventante calore aquas ſpadanas exhibendas fore, non omiſſa deambulatione, dein equitatione, aut rhedæ motu a meridie, ſi forte vires priorem motum non permitterent.

His attento quantum potuimus ani-

ni-

nimo perpenſis judicavimus quid hæc prædicta Medicamina valerent, tentandum eſſe: mecum Metuebat tamen Prudentiſſimus De By ne corpus nimium ſiccarent jam ſatis ſiccum, ideoque decoctum ſuum ordinarius fuit potus, aſſumpſit itaque juſto ordine & tempore preſcripta, ſed indies vires magis poſternebantur, appetitus nullus, pulſus parvus, ad motum difficillimus, facies pallida, oculi triſtes & ſiniſter leni inſlammatione vexatus per aliquot dies totum defigurabat vultum, ob palpebræ prolapſum: crurum dolor, & formicatio cum expergiſceretur maxima, hinc inquietus & Somnolentus noctu, in ſomnum maxima propenſio, ſed interrumpebatur quovis momento, matutino tempore extra lectum in Lectica cum paulo plus frigeſcerent tibiæ pedeſque, placide dormiebat, excitatus præbebat pulſum debilem.

In genu & tibia ſubinde macula rubra mox diſparens apparebat, a ſero ſanguinis acriori, ut etiam in oculo irritante muſculorum membranas, perioſteum & cutim.

Præ-

Præſcripſimus ut dolores & vellicationes iſtas pacaremus, ſequentem herbarum collectionem ex floribus Chamæm: ſambuci: Lavend: foliis meliſſ: menthæ, ſalviæ, roriſmar: ſemine aniſi, hæc infundebatur in aquæ fervidæ. ſ: q: pro balneo pedum & tibiarum, Cogitabamus his partes ſub introitum lecti ad ſudorem diſponere emolliendo, & leniter ſtimulando materiem vellicantem excutere.

Per ſemihoram pedes fovebat, dein fricare pannis juſſimus, idque per aliquot dies continuos fecit, cum hinc ſolatium ſentiret, idem matutino tempore præparari juſſit ſuo proprio marte illuſtriſſimus patiens, & cum euphoria uſus eſt.

Sed tali rerum ſtatu manente, ulteriuſque nihil proficiente ægro, juſto nos metuebamus totalem virium proſtrationem, nam indies magis adhuc langueſcebat appetitus, pulſus parvus, reſpiratio bona paulo tardior, actiones naturales tardius paulo, ſed bene procedebant, namque uti urinæ excretio naturalis, ſic & alvi.

Con-

Convenimus Clariſſimus De By atque ego nervos corroborandos, vim vitæ paulo augendam, in genere, corroborans & cardiacum eſſe exhibendum, ut omni quadrihorio unciam mixturæ ſumeret hujus diximus.

℞ Aq: ſtillat: ſalviæ
——— Cort: Citrei:
——— Roriſmar:
——— Meliſſæ ãã ℥ij.
Confect alkermes ſine moſcho
cum ambra ʒjß.
Spir: matricalis ʒiij.
Aq: cinamom: ʒvj.
Syrup: veton: ℥ß.
m

Pro potu ſuperbibebat decoctum ſæpius præſcriptum: ut verum fateamur, neque boni neque mali multum attulit, immobile ſtabat malum, neque proficiebamus quidquam, antequam vires prolaberentur omnes, 7mo junio adventante calore majori paulo, de aquis Spadanis a celeberrimo Boerhavio commendatis hoc in morbo facta men-

mentio, ponderatis omnibus quæ ad rem, cum morbus nullis auſcultaret remediis, præſtabat experiri.

Ad ℥XX. partitis vicibus deglutiit cum deambulatione, quæ magnam ægro moleſtiam dedit, vix enim movere ſe poterat, aut humeris ſuſtentatus paſſus paucos ire, horis duabus elapſis poſt epotas aquas, panem toſtum cum nuce myriſtica, cinamomo, ac vino veteri rubro aſſumebat, ut forma conditi contineret, ſtomachumque roboraret, in prandio fere nihil, a meridie, vinum Rhenanum vetus, aliquando cum aqua, ſimili fere modo datum & in eundem finem.

Sic octavo, nono, & decimo junii egimus, ſed indies increſcebant ſymptomata, ſola urina excepta, quæ melioris & tota naturalis fuit coloris, & conſiſtentiæ, ut & febre, quæ nulla: Vix a meridie Rhedæ motum ſuſtinere poterat, mecum Eruditiſſimus De By judicavit pejori eſſe loco ægrum, igitur omni attentione adhibita, perpenſis omnibus ſymptomatibus, morbo, viribus, dubitavimus, an ulterius aquæ ſpadanæ quidquam poſſent.

per

per epiſtolam conſilium denuo cum celeberr: Boerhaevio habuimus.

Qui nobiſcum periculum creſcere credidit, ſed quid aquæ ſpadanæ largiori doſi aſſumptæ per aliquot dies ſucceſſivos abſque intermiſſione (ad minimum per quinque dies) efficerent, periculum faciendum eſſe; fateor, metuebamus ne ſufficeret æger ob motus defectum, qui in aquarum uſu deſideratur, quo enim muſculi magis agunt, reſpiratio fortior, calor major (abſque ſudore tamen) eo facilius circumaguntur aquæ & per renes fluunt, & contra; reliqua medicamina cum nihil hucuſque effeciſſent & ſummo vitæ diſcrimine ſtaret æger, conceſſimus, hac cum prognoſi, vix boni quidquam nos ſperare, at in caſu hoc difficili præſtare anceps experiri remedium.

12. Junii pint iß aſſumere incepit, cum ea & tam longa deambulatione quantam animalium motuum machinæ permiſere.

Fecit tamen vir animi cum conſtantia, & præſentia, ita quidem, ut 13, & 14to ad ℥ XXXX. potaret quovis

die

die matutino tempore: interim à ſomno pomeridiano abſtinere ſe non potuit, & veriſſimum fuit illud, ſomnum niſi requietem corporibus & medicinam quandam laboris afferret contra naturam putaremus datum, aufert enim ſenſus, actionemque tollit omnem, hic vero nulla medicina laborum, ſed circa noctem febricula invaſit, matutina hora nona recedens.

Aquarum per renes dejectio ſat copioſa fuit omni hoc triduo, & urinæ naturales inſtar ſanorum tam nocturnæ quam diurnæ, ut ſolet, alvum ad minimum ter viginti quatuor horarum ſpatio deponebat naturalis conſiſtentiæ & coloris.

His non obſtantibus appetitus nullus, nullus corporis vigor, hinc 15. non auſi fuimus quantitatem adeo largam exhibere, nam ſummo cum tædio, & difficili deglutitione vix aſſumebat uncias ſedecim, a meridie vomuit, & hora veſpertina ſeptima dejectiones fuere multæ, liquidæ, numero & copia auctæ, nam ſexta matutina 16. Junii ultra triginta fuere, materia inſtar lactis, fœtens, diceres fere materiem

fuiſſe, lac cum farina mixtum, præſcriptum eſt decoctum album cum aqua cinamomi pro potu ordinario.

Epithema ex vino rubro in quo infundebantur Cortices cinamomi, granatorum, aurantiorum, roſarum rubrarum, ſtomacho & ventri applicuimus, mixturam omni hora Cochleatim aſſumendam ex Corroborantibus, & abſorbentibus ſcilicet, Confect hiacint ʒj Corall: rubr: ʒß terr Catech ʒj aq. ſtill meliſſ. ℥v aq. cinam ℥j ſyr: cydoniorum ℥ß m.

Eventum ſane morbi triſtem toti familiæ prædiximus, vixque quidquam ſpei ſupereſſe: & certe his licet juſto ordine aſſumptis, dejectiones ſine dolore fere frequentiores, ita ut decies horæ ſpatio dejiceret, hinc vires ſublatæ, ſitis, animi dejectio, facies triſtis & emaciata, oculi ſquallidi, pulverulenti, febricula, omnia ſumebat quæ offerebantur, ſed difficulter & cum ſingultu.

Gelatinam cornu Cervi cum ſucco aurantiorum & vino Rhenano, aut ſimilia quæ vires corpuſque fractum refocillarent deglutiebat continuo, fir-

ma-

matus etiam, circa noctem 17^mi^ Clyſma injectum ex theriacæ ʒij vitell. ov: lactis Chalybeati ℥vij, de cætero medicamina interna eadem quæ præcedenti die.

Ilico ſubſtitit alvus, ingraveſcenti febre, retinuit ænema uſque ad ſextam veſpertinam 18. junii.

Febrem hanc auctam cum metueremus, nec minus putredinem a retenta tam ſubito materia ad inteſtina mota, credebamus melius fore, ſi & illam excerneret, ne hinc putrescerent abdominis viſcera, ſed tamen ne nimis, ut ſufficeret, ob vires fractas debileſque Omni trihorio pulviſculum devoravit ex his ſex.

℞ Rhei lectiſſ: pulveriſ: ℈ij
Lap: cancr: Corall: rubr: ppt:
āā ʒß fiant pulv: vj:

Hinc ter 24. horarum ſpatio depoſuit excrementa naturalia magis & pultacea, nec adeo fœtentia, unde febris diminutio, atque melior videbatur ægri ſtatus.

19no roborantibus & antiſepticis continuatum.

At 20. denuo febricula ingraveſcens (quaſi alternis diebus ut in Comate pervigili ab aliis obſervatum) ſine dejectionibus, coëgit nos ut Claretum ex 4. ſic dictis conſervis cordialibus cum ſpiritu ſulphuris per Campanam pro potu exhiberemus.

Avenaceum cum vino Rhenano & ſucco aurantiorum alimentum fuit, juſculis vitulinis interpolatis; ut alvus reſponderet, clyſma emolliens, & leniter abſtergens injectum non retinuit, hinc nihil excrevit.

Jam vero oculi ſplendor ablatus, lingua ſicca, ſed colore naturali prædita, urina optima, pulſus æqualis inſtar ſanorum ſed parvus, interim motus animales fere ablati omnes, aſpiciens non videbat, in objectum figens oculos, imaginem objecti non percipiebat, niſi commotus & revocatus quaſi e ſomno, e longinquo quenquam loquentem audiebat, tarde reſpondens cum difficultate, bis terve rogabat, antequam quidquam proferebat, ad rem tamen, vox rauca & debilis, diceres

res coma vigil, ſæpius dormitabat, expergefactus pauca inordinate loquebatur, momento poſt, errore Comperto, animo conſtabat, in genere id quod anima ope organorum intendebat, eorum debilitate impeditum; hinc conjeci amiciſque denunciavi, depoſitæ eſſe ſalutis, hærere etenim materiem prementem in capite, cerebrumque deſtruentem, ut initio hujus morbi credidi, hanc eſſe ſolam cauſam morbi, & fore ut videbatur, mortis cauſam per eandem rationem.

21. circa veſperam lapidis porcini infuſionem propoſitam bibebat, mane 22. eandem, repetitam doſin tertiam veſpertina hora octava, ſine ullo vel ſudoris expulſione notabili, aut alio quovis effectu.

Ingraveſcente morbo, vi vitæ fracta, 23tio hora matutina nona cum frigore extremorum, motu membrorum omnium ſablato, Deum invocavit tanta animi cum conſtantia, ut ſpiritus animales quaſi a peripheria ad centrum revocati animæ ſatellites nullis machinis corporeis amplius inſervientes pro ſola anima ſtarent,

quaſi ea pars animi quæ rationis atque intelligentiæ ſit particeps, tum maxime vigeret cum plurimum abeſſet a corpore, donec brevi poſt ſine ulla convulſione, aut corporis, aut membrorum motu, eam redderet.

Mirum eſt, virum illuſtriſſimum (exceptis ſub vitæ terminum paucis momentis a ſomno) ſemper animo præſentem per totum morbi decurſum fuiſſe.

En mi lector, hic verus ægri ſtatus, hæc vera morbi hiſtoria, judica jam quid cadaver luſtrandum exhibebit, vix omnia quæ inveni, ſuſpicaberis.

Longior ideo fui in morbi deſcriptione, non ut Apologiam pro medicina aut medicis facerem, hæc enim ars longa ſimilibus nititur fundamentis ac multæ aliæ nobiles artes, ſcientiæque, ſed ut hinc videatur, quo modo poſt inſpectum cadaver ex neceſſitate ea omnia ſequi debuere, turpius enim nihil eſt phyſico quam fieri quidquam ſine cauſa dicere.

Impetrata inſpiciendi corpus venia ab illuſtriſſima familia, 23. Junii ad aperturam circa nonam Veſpertinam adveni-

mus,

mus, cum eadem fere hora matutina expiraſſet;

Sectioni interfuere Eruditiſſimus Jacobus de By Medecinæ Doctor.

Wilhelmus Schwencke Medicinæ Doctor, frater meus, Rochet Principis Auriaci Chirurgus, Shoonderhage Chirurgus, pharmacopæus Voege, Chirurgiæ & pharmaciæ ſtudioſi plures, aliique multi, quorum numerus & nomina non occurrunt.

Corpus fortiſſimi viri menſæ impoſitum luſtravimus exterius nihil mali repræſentans, quippe erat naturalis coloris, graciliora quidem membra, ut manus, brachia, & pedes, ſed ventrem tactu mollem, pinguem, è regione Stomachi paulo inflatum habebat, Hypochondria nec tenſa nec tumida. Thoracem amplum, prominentem & fortem illi natura dederat, facies emaciata, oculi concavi, exſucci, tempora collapſa, genæ prominentes apparuere, cum itaque exterius nihil aliud quod notatu dignum, ad Corporis inſpectionem ivimus.

Facta cruciali abdominis inciſione per cuticulam, cutim, & panniculum

adipoſum craſſiſſimum, multum adipem continentem, cum tamen reliqua membra ut & facies emaciata viderentur, uſque ad abdominis muſculos ne mali ulla indicies.

Apertis muſculis, reſecto peritonæo, omnia naturaliter ſeſe habebant, namque omentum primo ſanum, a ventriculo & colo ad inguina extenſum totum abdominis cavum ſupra inteſtina poſitum replens, ſatis craſſum, venis naturalis coloris ſed parvis interſperſum, uſque ad pelvis marginem nullibi accretum cernebatur, in ſuperiori abdomine ventriculum ſaniſſimum ſed flatibus tumentem (quod exterius jam conſpiciebatur) invenimus. Elevato omento viſui offerebantur inteſtina, duodenum, jejunum, ileum, Cœcum, Colon, & rectum, nihil præternaturalis foventia, excepto ileo quod paulo rubicundius naturali, meſenterium pingue & meſocolon ſaniſſimum, in iſtius centro macula pallide rubra nullius momenti videbatur, a dextris, & ſupra ſtomachum hærens hepar ſaniſſimum, paululum ſolidioris ſubſtantiæ diceres.

Veſicula fellis bile referta Bona, cum

cum ductibus hepaticis & ciſticis apertis,

Lien in hypochondrio Siniſtro diaphragmatis parti poſteriori & laterali in cumbens, naturalis & coloris & magnitudinis, non majoris, aperto liene, lymphæ Sanguine tinctæ uncia ſemis circiter prorupit, porro tenerrimæ texturæ erat, ut aſſolet.

Pancreas ſub ventriculo parvum, durioris exſuccæque ſubſtantiæ, cæteroquin color & ſitus debitus: glandulæ omnes in quinquageſimum ætatis annum tranſgreſſis exſiccantur, vel durioris aut granulatæ ſubſtantiæ inveniuntur, ut obſervata docent.

Amotis inteſtinis, præſertim colo, renem ſiniſtrum primo, dein dextrum luſtravimus, ubi quid culpares præter maculas duas rubellas in rene dextro, vividas, parvas, papillas occupantes, & ſanguine refertas, nihil habebatur, non vero tumore renem moleſtantes, erat enim naturalis magnitudinis.

Ureteres boni reperti, Veſica nihil noxii continens cernebatur, in ea aperta circa orificium exigui puris

quidquam hærere in duriuſculo magis corpore inveni.

Itaque cum nihil hic in toto peritonæi ſacco, neque in viſceribus contentis, renibus, ureteribus, veſica inveniretur, cui morbi, multo minus mortis cauſam tribuere poſſemus, pectus aperire decreveram: reſectis integumentis, ecce thoracem invenio oſſeum totum, nam cartilagines coſtis junctas oſſeas, imo oſſibus duriores & latiores vidimus, diceres totum Scutum oſſeum, quod vi maxima frangere, nullis vero Machinis diſcindere aut comprimere licuit.

Cum nec ſic reſerare neque oculis exponere poſſem, inferius diaphramate a coſtis & ſterno reſecto, utrinque in dextra & ſiniſtra parte pulmones vidimus conſiſtentia & colore valentes, inferior utriuſque lobi margo in utroque pectoris Cavo Diaphragmatis parti poſteriori juxta vertebras ſortiſſimis fibris annexus.

In ſiniſtro latere inter annexam cum pulmone pleuram diaphragma inveſtientem ſeri ſanguinolenti inodori quantitatem invenimus unciarum quatuor,

quaſi

quaſi illic loci ſacco hærentem, ſed nec diaphragma diſſolutum, inflammatum, aut ullo modo puris Speciem præ ſe ferens: cor firmum ac forte, mediaſtinum recte Valens, præter hæc in pectore nihil.

Nec hic mortis cauſa hærebat, econtra & circuli ſanguinis, & reſpirationis organa perfecte cæteroquin ſana demonſtrabant accurata inſpectio & examen.

Ad tertium ſic dictum corporis cavum tranſivimus caput.

Apertis integumentis, inciſo cranio, in parte poſteriori ſtatim ut cranium perforatum, ſeri magna quantitas ſanguinolenta erupit, quantum potui lente ac caute præcidi a parte anteriori duram matrem a cranio ſupra proceſſum falciformem, ſed hæc membrana tam firmiter ubique cranio nexa impedivit ſeparationem, igitur circum circa forcipe diviſa, erupit ſerum limpidum in quantitate.

Examinata dura matre in abſciſſo cranio, præternaturalis ne quidem quidquam aderat, ſed pia mater admodum tenſa ſupra cerebrum veſiculas multas

tas limpidas hydatides fingentes continebat externe ubique clauſas, & nullum laticem in parte ſuperiori emittentes, parte poſteriori excepta, ex qua, aqua defluxerat, paucas ſed venas varicoſas conſpiciebas in pia matre: eleva ta pia matre & aperta cultelli acie, ſeri quantitas inſignis prorupit, quod cum in pluribus locis vel forfice vel unguibus vel cultro factum eſſet, patebat piam matrem non ampluis tenſam ſed flaccidam eſſe, inde inter hanc membranam & cerebrum liquidum id contineri.

Tum pia mater non amplius tenſa, ſed flaccida, ubique fere in lobi utriuſque cerebri parte ſuperiori a cerebro ſubjecto ſeparata, præſertim tamen ſiniſtra in parte, paucis ſolum modo in locis vaſculis inter Cerebri gyros annexa, eſt alias innumeris Canalibus affixa corticali ſubſtantiæ & continua plurimis in locis, ſed hic diſſoluta & inſtar cortinæ libere fluctuans inveniebatur: ſpatia & anfractus cavi omnes ſero repleti, ita quidem ut ſpatia invenirentur inter cerebri gyros ubique ſemipollicis latitudine, colore magis ad flavum vergen-

te

te ipſo cerebro, vel potius corticali ſubſtantia.

Ipſum denique cerebrum duriſſimum inſtar tendinis, exſuccum, tractabile totum, compreſſum, parvum, calvariam neutiquam replens, licuit palam hic jucundo ſat ſpectaculo videre, quouſque anfractus cerebri, quouſque pia mater quæ hos inveſtit, ſubintrent, mirandum quod ubique fere ab his anfractibus & gyris ſoluta pauciſſimis in locis annexa, ſupra cerebrum fluctuaret hæc membrana, erat vero quoad videre potuimus, humoris effluxi quantitas unciarum decem, vel ad libram pharmaceuticam accedens.

Sublata falce, intra cerebri lobos vel hæmispheria nullus niſi naturalis partium ſtatus, in cerebri ventriculis nulla præternaturalis ſeri collectio, ſed pia mater & in ventriculis plexus Choroides juſto modo diſpoſitus.

Neque cerebellum ſupra tenſis proceſſibus duræ matris lateralibus tectum quidquam extraordinarii ferebat, econtra.

Sub cerebro vaſa & nervi adeo conſpicui, duriores paululum, ut ſeſe nunquam

quam melius examinanda & videnda præbuerint, alias enim teneritas impedit ſæpe acuratum examen.

Cerebellum ipſum (duræ matris proceſſibus cultro ſolutis) ſanum, valens, nullo corpore nec humido nec ſolido compreſſum, neque infra proceſſus neque ſupra quidquam inveniebatur, quod cerebellum afficeret.

Hic eſt aperti cadaveris ſtatus præternaturalis, his ſi jungas diſſectionem totam fuiſſe ſiccam, habes omnia quæ notatu digna inventa fuere, neque ex vaſis abdominalibus neque aliis quæ in diſſolutione & apertura ſeparata guttula ſanguinis erupit, omnia vaſa flaccida, exſucca, collapſaque fuere, exceptis paucis guttulis ſanguinis, quæ cum ſero mixtæ ruborem dedere in abſciſſione cranii, hæ ex diploe deſtillatæ.

Benevole lector, quæſo, quamnam cauſam atrocis iſtius affectus deſignabis aliam, quam initio hujus tractatuli monſtravi, ſcilicet caſum iſtum, cerebrum concuſſum, hinc piam matrem paſſam fuiſſe, a cerebro quibuſdam in locis aut a coacervato humo-

re

re poſtea avulſam, qui humor nec copia nimia premeret, effectumque ſubito notabilem produceret, nec mora ſua acredinem haberet, ſicque cerebrum menbranaſque vellicaret, nam id in ſeri collectione vix fieri videmus, quamdui enim aſcites, pectoris hydrops non geritur! laticem ſi guſtes, ſubſalſi, ſubdulciſque ſaporis eſt, ſi putreſcat, quae non ſymptomata ſequuntur!

Vides igitur a preſſione paulatim aucta jam prolapſum, membri ſpaſmum, convulſionem productam membri alicujus, jam vertiginem ab impedito ſpirituum fluxu, aut inaequali liquidi nervoſi motu per canaliculos, unde tandem ſpecies apoplexiae, paralyſeos, cur per evacuantia quae locum dant, & faciunt ne partes cerebri adeo premantur, ſolamen, qua occaſione minima vaſa humores abſorbent circuloque ſanguinis reddunt, nam ſtrictis nimium cancellis ſi retinetur noſtri corporis liquidum, vix diſſipatur, laxa paululum ſolida continentia vel ambientia, majus ſpatium occupabit, reſorbetur.

Si

Si autem hic notetur vitam ſedentariam cum mentis exercitio junctam quidquam poſſe tribuere, vel morbi cauſam augere, ut per experimenta innumera conſtat, capitis gravedines & ſeroſas collectiones a cerebri Mentiſque indefeſſa operatione augeri, cerebrumque ut ita loquar exhauriri, palam eſt, quod Manente eadem cauſa ſupra cerebrum, de novo ſaepius ſerum coagmentatum preſſerit jam hos jam alios canaliculos corticalis ſubſtantiæ, a qua medullaris producta varios nervos efficit, unde vel ſpirituum in fluxus pro tempore ceſſavit, vel inæqualiter motus per nervos inæqualem muſculorum actionem produxit, ut linguæ paralyſin, oculorum hebetudinem, affectum ſóporoſum ſi paululum preſſio augeatur, cujuſdam membri, aut oris ſpasmodicum motum, languorem, aut motum difficilem: & quod ſummum, ſi pia meninx a cerebro diſſoluta, non amplius proſpiciat corticali ſubſtantiæ, hæc collapſa, & exſiccata fere nihil reddat medullari ſnbſtantiæ, unde nam ſufficiens nervoſi laticis copia?

Ve-

Verum eſt ſi fricentur & moveantur partes affectæ, juvatur perfluxus, & allicitur quaſi influens liquidum nervoſum; ſicuti a compreſſione autem pedetentim hæc ſymptomata aucta tandem etiam diminuëre aut abſtulëre appetitum, motum, aut ſenſum; humani enim animi ea pars, quae ſenſum, quae motum, quae appetitum habet, non eſt ab actione corporis ſejugata ut habet Cicero, Id eſt hæc a cerebro per nervos fiunt, quorum functio ſi impediatur, diminuuntur aut ceſſant prædicta, hinc & ſomnolentia, idem tandem de deglutitione ſentiendum, quae fit ope & actione nervorum muſculos perreptantium gulae ſtomachi &c.

Species iſta ſingultus in morbi fine potius a deglutitione difficili, & reſiſtentia orificii Siniſtri ventriculi, quam ab alia cauſa, poſtquam enim aſſumendum ſtomacho contineret, nullus ſingultus, Unde potius denotabat vim vitae fractam, actionem deprimentium muſculorum diminutam, aut pro tempore ablatam.

Febricula Videtur dependere a duplici cauſa, primo quidem a collapſu muſculorum, qui ſemiparalitici flacceſſebant ubique, & tranſitum ſanguinis multis in locis, praeſertim extremis impediebant (vix enim venae conſpicuae), ſanguis minus ampla circulans vaſa pulſum frequentiorem praeſertim circa veſperam excitabat, dein præſertim a ſero acri ſtimulante cerebri meninges, aut & ſanguini mixto irritante perioſteum, membranas, nervos, venâs, arteriaſque, hinc crurum dolor & maculae rubrae, ut jam propoſui.

Hinc & excretio urinae ſanguinolenta, ſanguis enim diſſolutus paululum tubulos renum intraverat, & cum urina excretus, in duabus papillis maculae iſtae rubrae inventæ patenter id demonſtrant, dein ex rhedæ ſuccuſſione.

Diarhæa ſub finem partim ex laxitate fibrarum, partim forte ex pondere ingeſtorum, partim etiam ex ſeri irritantis, & per glandulas inteſtinales ventriculi, pancreatis fluentis

tis conditione, & inteſtina ipſa affi-cienté.

Liquet ſatis itaque unde totale virium diſpendium, ſi enim corporis infirmitas multos ſubeat caſus per ſe, & denique ipſum Corpus tenuiſſima ſaepe de cauſa conficiatur, quanto magis ſi cauſa magna vel multae concurrere videantur.

Dextrum latus fuit ſemiparaliticum anno 1728, cum tamen plurimæ aquæ & maxima abruptio piæ meningis ſiniſtro in cerebri hæmiſpherio: probat id quod antea per experimenta alii jam demonſtravere, & memini me in corticali ſubſtantia cerebri ſiniſtri, tumorem ſatis magnum in nobili matrona latus paraliticum dextrum creaſſe, ſic & confirmant vulnera & compreſſiones.

Animales motus diminuti, tandem ſublati, quia ſolum cerebrum a quo nervi voluntariis vel animalibus motibus inſervientes preſſum, intacto cerebello, a quo vel ejus medulla elongata aut cruribus nervi cordi, pulmonibus, actionibus vitalibus pro-

ſpicientes, ut experimenta in vivis animalibus & morbi probant.

Sic & de actionibus naturalibus, quae fiunt in abdomine, judicandum, hi enim non compreſſi nervi & aliunde orti fungebantur officio.

Animus praeſens & conſtans denotavit internum cerebri integrum & valens, neque etiam illic quidquam praeternaturalis inventum eſt.

Veroſimile eſt illic mille & ultra tubulos memoriæ aut potius animæ inſervientes nervoſos a ſummo numine creatos eſſe, cum milliones alii actionibus muſculorum praeſint: medullarem quoque ſubſtantiam in medio liberam, corticalem comprimi, niſi liquidorum copia & totali compreſſione interna cerebri ac ejus medulla oblongata comprimantur, tum eſt vera apoplexia, ſine motu & ſenſu, confirmant id obſervata, & experimenta.

Sic conſtitutum eſt, ut dum motu diminuto vel ſublato membrorum extenuantur extrema, impingueſcant fere ſemper abdominis membranæ adipoſæ

&

& cellulares, motus enim ſanguinis aut corporis tardior oleum & axungiam auget, nimius diſſolvit.

Cur tandem ſicca ſectio hujus corporis? id primo a collapſu & Vaſorum tenuitate deducendum videtur, ſed quod mirum ipſa ſanguificatio fere ceſſat in morbis multis capitis a colluvie ſeroſa, probant id ſimiles obſervationes: Palam eſt igitur quid V: S: poſſit, quando, & in quibus capitis morbis, adde, quod illa evacuatio per alvum brevi ante mortem ſic exoneraverit debile & exhauſtum corpus, ut nihil fere reſtaret.

Reliqua quæ in pectore & liene inventa fuere, parvi momenti, & quæ geſtantur diu abſque noxa aut mortis cauſa.

Vel fortaſſe hæ collectiones Ultimis morbi diebus factæ ſunt, nunquam enim quidquam Conqueſtum eſſe deſcriptio morbi & Symptomatum demonſtrat, ex quo vel ſomniando divinari poſſit, aliquid mortiferi aut morboſi hic latuiſſe, evolve præcedentia, convictus ejuſdem eris ſententiæ.

Sic habes mi lector quæ diſputationis brevitas deſiderabat, deſcriptionem vitæ, morbi & mortis, quam dolent omnes boni.

F I N I S.